

100-

702

לפי האחרון

מאנן הצ"ח 6103

קניין

19199

סמל של יוניס טרקהב: "והצ"ח מאה סמל טרקהב
קרויבן", ורטה, 1924
חומרה המורה למאנן הצ"ח

חילום קרויבן: ש"צ 3000

חברת הדרכה לחוגים דרמטיים מעת יונס טורקוב אשר מורסמה בורשה ב - 1924.

תוכן הענינים

1. מספר מלים על המשבר.
2. תפקיד החוגים הדרמטיים.
3. העבודה.
4. העצה.
5. הוועדה הטכנית.
6. וועדת הרפרטואר.
7. ביטוי.
8. מנהל הכנסה הטכני.
9. ניסויים.
10. תפקידים ועיבודים.
11. דיקציה.
12. הצגה.

11

י א נ א ס ט ו ר ק א ו ו

ו ו ע ג ו ו י י ז ע ר פ א ר

ד ר א מ א ט י ש ע ק ר י י ז ו נ

*****
1 9 2 4 / ע ש ר 8 1 1

י א ב א ס ט ו ר ק א נ ר

ו ו ע ג ו ו י י ז ע ר פ א ר

ד ר א מ א ט י ש ע ק ר י י ז נ

1 9 2 4 / ע ש ר א ו ר

זוכים

1. אפאר הערטער צום קריזיס — 3
- II. די אויפגאבן פון די דראמאטישע קרייזן — 4
- III. די ארבעט — 5
- IV. דער זאג — 6
- V. טעכנישע קאמפטייע — 7
- VI. רעפערטאר-קאמפטייע — 9
- VII. רעדער — 10
- VIII. טעכנישער בינג-לייטער — 12
- IX. פראגן — 14
- X. דאָן אויפמאכונג און באַראַטענונג — 17
- XI. דיקציע — 20
- XII. פארשטעלונג — 22

אפאר הערטער צום קריזיס.

פון רעדער שוין גענוג — אפשר צומיל — העגן קריזיס, האָט דער יידישער טעאָאָטער אין פּוילן לעבט איצט איבער, במרט די דראַמא, וועלכע האָט טוין אַרױף אַ קורצע צײַט אָנגעהויבן צו באַשיינען אונזער אַרעס טעאָאָטער-ליעבן, און פון שטרענגע פֿאַן די מוחות צו דערניין וווּ עס ליגט דער שווערשונקט פון דעם פּה-צו-לינגדיקן צוריקגיין.

אַרױף אַלע אַרײַטן-צוזאַמענפאַרן — און סתם אָונטן — געווינדעטע דעם איצטיקן מצב פון יידישן טעאָאָטער, איז אונזערע טיער נאָך אַלץ נישט געלונגען צו געבן אַ לעזונג פאר דער צני-גערייטיקטער פּראָגע. עס האָבן נישט געהאַלטן די פּראָקסישע פּאַסטילאָאָן, מיט וועלכע זיי האָבן אָפּגערירט. וואָנאָשע זיי הייסער זיך פּאַרמאָצען די 'רעטונג' פון גוסתדיקן בעטערן טעאָאָטער אין פּוילן און מיר העלן זיך פּאַרנעמען מיט דער טראַגע, וואָס שטייט בי זיי אונז אויסן סדר-היום: דראַמאטישע קרייזן, אויסביידנדיק צו באַרירן דעם פּאַרוויקטן טעאָאָטער-פּראָבלעם, און זיי הייסער פֿיר העט, צאָטריליקן, נישט ווין פּאַרמאָצען מיט אונזער טראַגע.

ללייבדיקער מיטן שווערן קריזיס פון יידישן טעאָאָטער, פילע זיך אַרױף אַ שטאַרקער רעדערס און דעפּאַרטימנט פון די דראַמא-טישע קרייזן, און דאָס איז אַ מעלער, ווייל זיי טאַרן זיך נישט אָפּשערען פון די שוואַכע רעזולטאַטן, וואָס זענען דערזיידיג דער-פּאַרמאָצען.

ז ו כ צ ע ט ל

3	I. אפאר הערטער גזס קריזיס -
4	II. די אויסגאבן פון די דראמאטישע קרייזן -
5	III. די ארבעט -
6	IV. דער ראט -
7	V. טעכנישע קאמיטע -
9	VI. רעפערטאר-קאמיטע -
10	VII. רעזש -
12	VIII. טעכנישער מינוט-לייטער -
14	IX. פראגן -
17	X. ראָץ און אויספאסאונג און פאָרעטענונג -
20	XI. דיקציע -
22	XII. פאָרשעלונג -

אפאר הערטער גזס קריזיס.

פון רעזש פון זענג - אפאר צופיל - העגן קריזיס האָט דער יידישער טעאטער אין פוילן לעבט איצט איבער, גרעס הי דראמא, וועלכע האָט שוין אויף אַ קורצע צייט אָנגעהויבן צו באַשיינען אונזער אַרעם טעאטער-לעבן, און פון שטרענגע אָן די מחות צו דערזיין וווּ עס ליגט דער שווערפונקט פון דעם פּלוצ-ליינדיקן צוריקגיין.

אויף אלע אַרטיסטן-אָרגאַניזאַציעס פאַרן - און סתם אָונטן - געווירטעטע דעם איצטיקן מצב פון יידישן טעאטער, איז אונזערע מער נאָך אַלץ נישט געלונגען צו זעבן אַ לעזונג פאר דער זאָ-געוויינטליכער פראַגע, עס האָבן נישט געהאַלטן די פּראַקטישע פּאָטענציאלן, מיט וועלכע זיי האָבן אָפּגערירט. זאָלן-ווע זיי הייטער זיך פאַרזעצן די "רעסונד" פון נומערלין געטערן טעאטער אין פוילן און סדר העלן זיך פאַרבעטן מיט דער פראַגע, האָט שטייט ביי אונז אויסן סדר-היום: דראַמאַטישע קרייזן, אויסמינדליק צו באַזירן דעם סאָרוקטיקן טעאטער-פּראָבלעם, אויף חוּסיד עי העט, געטלעך, נישט זיין פאַרנען מיט אונזער פראַגע.

גלייכצייטיק מיטן שווערן קריזיס פון יידישן טעאטער, פילט זיך אויך אַ שטארקער רעגערע און דעפאָרמירונג פון די דראַמאַ-טישע קרייזן, און דאָס איז אַ פּלעצער, ווייל זיי טאָרן זיך נישט אָפּטרייען פון די שוועכע רעזולטאַטן, האָט זענען דערווייל דער-

די ארבעט אין די דראמאטישע קרייזן.

קודם כל מוז מען פארמירן די דערשיינונג. וואס האט אן ארט אין געוויסע קרייזן. אז די נאנצע ארבעט ווערט ארויסגעלייגט אויף איין פערזאן. די ארבעט איז א אז פאראנטווארטלעכע און א צו שטרעק, אז ס'זאל זי קענען אויסירן איין פערזאן. מען ער וויל זיי פנעמט און פליק, דערפאר איז געוועזען צו פארטיילן די ארבעט אויף צווייג און פאר יעדן צווייג זאל זאגן א ספעציעלע קאמסיע.

עס זענן אלע אויסגעקליבן קאמסיעס און די באמערקונגען ארבעט ווערט פארטיילט דער געהעריקער קאמסיע. לויט דעם פאלגנדיגן סדר:

- 1) טעגלישע קאמסיע, וואס איז פאראנטווארטלעך לעך פאר דער וויכטיגסטער זייט פון קרייז.
- 2) רעפערענדאר קאמסיע, וואס זארגט פארן פארטריאל פונם קרייז.
- 3) רעזשיסיר קאמסיע, אדער רעזשיסיר.

וואס איז פאראנטווארטלעך פאר דער קאמסיע'דיגער זייט פון דער אויסזירונג פארשטיילונג. די אלע דריי קאמסיעס בילדן צוזאמען איין וויכטיגסטע זייט פון דעם אוי געוועזענעם דאס פון קרייז. וועלכער היינט פון זיין זייט א פארזיצער, סעקרעטאר און קאסירער. די וויכטיגסטע זייט, דער ראט, וואס צווישן פון צייט צו צייט זענען, איין העלפע צו זענן פאראנטווארטלעך וויכטיקע אקטיווע פראגע, וואס ארום רעזולטירט און זארגט דערמאר אז יעדע איינע קאמסיע זאל דערמירן זיי געהערן די אויך איר ארויסגעלייגטע החיובות, יעדער פארזיצער, וואס ווערט דורך העלפע, עס איז קאמסיע אויסגעזעצטע, דורך אויך איינע פון די וויכטיגסטע זאגען באשטימטע ווערן דורכן ראט. אלע פאר אן ארגאניזאציע, וואס האבן א זייערען שייכות צו העלפע עס איז קאמסיע, ווערן ארויסגעזעצט דורך דער באמערקונגען קאמסיע.

גרייס ווערן ביים היילן פון זייער קראנקער עלטערער שוועסטער, זיי טארן אויך קיין איין אויבאלע נישט פארנעם, אז זיי אליין זענען אויך שטער קראנק און פון זייער געוועזענען אויף אים ווענען די צוקונפט פון א גאנצן דור.

לאמיר זיך, אלעך באמירן צו געפינען א היימטאט פאר די דראמאטישע קרייזן און ווען ווען ווי אזוי זיך היידער געווען אויף די פיס צו שטעלן.

די אויפגאבן פון די דראמאטישע קרייזן.

די דראמאטישע קרייזן דארפן ווילן די צענטערן, ווי עס זאלן זיך צווייטען אלע יונגע נשמות, וואס ווען זיי זענען גיילן אין גייסטיקער ארבעט, קליינער זיך און אנדערע (דעם עולם), מעסטן זייערע כוחה ביים פארקעמערטן פארשידענע געמאלטן און ווילן גענוצן זייער באשרייקונג און ארבעט פאר דער טייג בער קונסט. דערמאר דארפן די טירן פון די דראמאטישע קרייזן פון איין זייט זיין זיין פאר אלע, וואס שטרעבן אהין צו א בא-הוסטיקער, קאנצענטרירטער ארבעט: פון דער אנדערער זייט - פארמאכט פאר די אלע, וואס קענען אהין צוליב לאנגווייליקייט צייטפארטרייבן ציען ווערן און אנדערע געלעבט צוועק.

פון די דראמאטישע קרייזן דערווארט מען אין דער צוקונפט גייע וועגן אום בעסערן יידישן טעאטער, אויך זיי קוקט מען ווי אויך די רעפארמאציע, געמיינדע דורכגעפאסט א גאנצן פראקטישן אנטוויקלונגס-עסאיי, ווערן זיי זיין כחה צו פארשטן די געמאכטע פעלערן און פארשפרייטן זייס און ווערן אין אלע זייטן, ווערן די יונגע קונסט-ארבעטן מיט זיכערע און עקסטערטע זענען צום אלטן בנין, צום טעאטער, און פון זייט באשרייקונג פאר, נעמען די ווערטן פון זייערע פארזענלעך.

זיי אזוי דארף די ארבעט אוועקגעשטעלט זענן?

די ארבעט אין די דראמאטישע קרייזן.

קודם-כל מוז מען באשרייבן די דרעטינגונג וואס דאס און ארץ אין געמישט קרייזן. אז די גאנצע ארבעט ווערט ארויסגעלייגט אויף איין פערזאן. די ארבעט איז א צו באהאנדלען און א צו שווערע, אז ס'זאל זי קענען אויספירן איין פערזאן. מען ער זיין ווי פערערס און מעיק. דערביי איז געוועזען צו באשרייבן די ארבעט אויף צווייג און פאר יעדן צווייג זאל זיין א סעקציאנעלע קאמיטע.

עס ווערן אלץ אויסגעלייבן קאמיטעס און די באשרעמונגען ארבעט ווערט באשרייבט דער געזעצקער קאמיטע, לויט דעם פערזאנליכן סדר:

- (1) סעקציאנעלע קאמיטע וואס איז באהאנדלען.
- (2) דעפערטארי קאמיטע וואס ווארט פארן מאטעריאל שונג קרייז.
- (3) רעזירוקאטע קאמיטע אדער רעזירוקאטע.

וואס איז באהאנדלען פאר דער קונסטלערישער זייט פון דער אויספירונג (פרעסעלינג), די אלע דריי קאמיטעס זיינען צוזאמען אין וואס קאמיטע. דעם אזוי געוועזענע דעם פון קרייז וועלכער ווייט פון זיין פארזעצער, סעקרעטאר, און קאסיירער. די וויסנשאפטליכע, די דער רעז, רומע צונויף פון צייט-אויף צייט זיינען אויך וועלכע עס ווערן באהאנדלט אלע וויסנשאפטליכע אקטיוועס פראגן. ס'זאלן אויך רעזירוקאטע און ווערן דערמאר, אז יעדער איינע קאמיטע זאל דערשיין ווי געזעצקער די אויך איר אויספירונגס וויזשיות, יעדער פארזעצער וואס ווערט דורך וועלכער עס איז קאמיטע איינגעצארגען, דאך אויך איינע פון די רעזירוקאטע זיינען באשטימטע ווערן דורכן רעז, אלע פארן צוזאמען, וואס האבן אירעקטן שייטה צו וועלכער עס איז קאמיטע, ווערן אויסגעגעבן דורך דער באשרעמונגער קאמיטע.

אין מים היילן פון זייער קראנקער עלטערער שוועסטער, זי קיין איין אויגנליק נישט פארשטן, אז ווי זיין שווער קראנק און פון זייער געוועזענען איז אים געווען פון א באבן ווי.

זיך, אלץ באבן צו געמישט א ארימליכע פאר די קרייזן און זוכן ווערן ווי אזוי זיך היידער געווען צו א סעקציאן.

פאנאן פון די דראמאטישע קרייזן.

דראמאטישע קרייז דארפן זיין די צענטראל ווי עס זיינען אלע יונגע נשמות, וואס זוכן זייערע זיילן אין ארבעט, קלעמנצן זיך און אנדערע (דעם עולם), עס ווערט בייט פארקערטערן פארשידענע געשעפטן, זיינען ווער באשרייבונג און ארבעט פאר דער שייט. דערפאר דארפן די מירן פון די דראמאטישע קרייזן זיין און פאר אלע, וואס שטרעבן און צו א בא-קאנצענטראטער ארבעט: פון דער אנדערער זייט - און די אלע, וואס קענען און צוליב לאנגווייליקייט, ביזן צייט ווערן און אנדערע מילעכע ווערן.

דראמאטישע קרייז דערמארט מען אין דער צענטראל ווי עס זיינען יודישע מאטער, אויך זיי קומען מען ווי עס ווערט פארקערטערן, ווערן דורכגעשפילט א דאגאן פארקאשן עטלעכע העילן זיי זיין משה צו פארשטן די נעמענע פארשידענע זייט און וואס אין אלע זיינען: ווערן עס-אדערען מיט זיכערע און פאסטע טויט זייקעמן זיך, אז עס זאל, און פול מיט באשרעמונג פאר, זיך פון זייערע פארזעצער.

דאך די ארבעט ווערענעטעילט ווערן:

א המשלוח והאם אין אנו אלגמין שייך דעם קרייז - מוז אנטיער-
געשריבן הערן דורכן ראם. דאס אליין איז נייטיק נישט צוליב
ברודערשאפט פארמאליטעטן. נאר ביי די באפעסטיקן די פארדענג
און דיטעפליין אין קרייז.

IV

דער ראט.

דער ראט, וואס איז פאראנטווארטליך פאר דער קאנסעלע-
דישער און אומניטראריאליער זייט פונם דראמאטישן קרייז, דארף
דיך באמערקן, ווארענדיק פאר דער טובה פון קרייז, איינפירן א
שטרענגע דיסציפלין, געמיט נישט אויף דעספאטישע יסודות, נאר
אויף חברישיע באווסטווינקער ארבעט. אויב יעדער איינער פון
די מיטגלידער העט זיך מיט רעספעקט באציען צו זיינע פליכטן,
נעמענדיק אין אכט די זאך העלפער ער דינט, וועט ממילא גע-
טאן ווערן די נייטיקע הארמאניע און די ארבעט העט געבן גע-
וואונטערטע פירוש.

דער ראט איז מחייב:

- 1) וואס עסער איינצוארבעטן לעקציעס און פארלעזונגען
פון זידישער און אלגעמינער עטיכונג, העגן זיידישן טעאטער,
און צו דעם צוועק אויסצוהייבן די געהעריקע מוחות.
2) פירן שמועסן העגן פיעסן בילד: (העגן פיעסן גע-
שטילטע דורכן קרייז - קומט היטער), העגן אלע נייע אידע-
געריסע פיעסן (פרעמיערעס) אין זידישן טעאטער און הרשע-
און אין אנדערע פרייערע שטעט. וויכטיגע פארקערט איז, אז פון
צוויי-צו-צוויי זאלן די מיטגלידער פון דראמאטישע קרייזן באהאנד-
לן אויב גרויסע-עטישע טעאטערס אין צוריקגעבענדיק אהיים -
איינארבעטן דיסקיסיאנען העגן זייערע איינצוויילן, אויב מעגליך,
באזוי און פערברע טעאטערס.

דער ראט דארף זיך באמערקן איינצוארבעטן ביים דראמאטישן
קרייז א פרייליכע פון וויכטיגשאפטע, פארלייטעטע און טעא-

טער-ביכער אין זידיש און אין אנדערע שפראכן. אלס פארשטייער-
פון קרייז, דארף דער ראט זען אנגעקומען פארוועגס מיט די
דראמאטישע קרייזן פון די פארשידענע שטעט: שטיין מיט זיי, און
שטעטליכן, קאנאטקע, שקין פון צוויי-צו-צוויי ערענעגאן זיך און איי-
טערעסירן זיך מיט דער קעגנזייטיקער ארבעט; געבן זיך קעגנ-
וויטיקע פראקטישע אנטוויקלונגען; אויספארן זיך פיעסן, אויב א
פיעסע איז דורך א דראמאטישן קרייז אין אן אנדער שטאט פרי-
ער אויפגעפירט געווארן - אינטערעסירן זיך זיי אהיים מיט וואס פאר
א שטיקלעך און רעזולטאטן, אויב אין א שטחנדיקן שטעטל איז נאך
נישט קיין דראמאטישער קרייז, דארף דער ראט רעפערירן אהין
א שטיקלעך מיט די נייטיקע אינטרוקציעס. לוי דארט אויך צו
פראגאניזירן ביי דער זינגט א דראמאטישן קרייז אויף זייערע
יסודות, וואס ביי זיך, די צאמגעקארבעטע פון אלע דראמאטישע
קרייזן און געזעלשאפטן, כדי מיט דער צייט זיי אלע צו צענטרא-
ליזירן אונטערן שוין אן מיטגלידן פון די געהעריקע אינטערעסעס.

V

טעכנישע קאמיטע.

אלס איינפיר-ארבעטן פונם קרייז, דארף די טעכנישע קאמי-
טע ארבעטן העגן דער איינפיר-טעכער און אויספיר-טעכער קאמיטעט
טווער זייט פונם קרייז, זי פארדעט אין אלע אונטערן פארשטייער-
גען א. א. א. וואס היט אים די פארדענג און פונקטליכקייט אין אלע
אונטערן. קורט-בל דארף די טעכנישע קאמיטע (אין חסות מיטן ראט):
1) אויסארבעטן א דראמאטישן פאר די מיטגלידער פונם
קרייז העגן זייערע חתובות, זיי אויך העגן דער פונקטליכקייט
פון די פראגן און פארשטעלונגען. אין די דראמאטישע קרייזן
דארפן זיך די מיטגלידער שוין אוועקוועגן צו פונקטליכקייט-
מיט העלפער זיי העלפן דערגרייכן פאלגטע רעזולטאטן; דערציען
זיך און דעם עולם (טעאטער-באוועגונג).

הוא איז אן אלגעמיין שיך דעם קרייז - מוז אונטער-
עין זוכן ראט. דאס אלץ איז נייטק גיטש אלטוב:
עס פארמאגטען. נאר כ"ו צו באפעסטען די ארדנונג
אין אן קרייז.

17

דער ראט.

ראט האט איז פארמאגטען פאר דער קינסטלע-
העמיניסטרעאזער זיט מונד דראמאטישן קרייז. דאך
זארגניק פאר דער מיה פון קרייז. איינפירן א
איינפירן געבויט גיטש אויף העמפאטישע ימודות. נאר
ע באוואוסטליקער ארבעט אויב זיערע איינער פון
ר וועט זיך מיט רעספעקט באציען צו זיינע פליכטן.
אמט די זאך העלבער ער דינע. העס מיינלא גע-
די נייטיקע הארפאגיע אויף דער ארבעט וועט עקען גע-
ויה.

הוא איז מחיוב:

עס עסטער איינצוארבעטן דעקעציעס און פארלעונגען
און אלגעמינער געשיכטע. העגן זיידישן טעאטער,
זאנעק אויסשירן די געהערקע מוחות.
רן שטעטלן העגן פופטן בללז (העגן פופטן גע-
כן קרייז - קומט זייטער). וועגן אלע נייע אויפ-
אן (פרעפירעס) אין זיידישן טעאטער אין הארשע
רע גרעסערע שטעט. הימפענבאמערס איז אז פון
אלץ די מיטגלידער פון דראמאטישן קרייזן באווע-
טשעט זיידישע טעאטערס אין עיקריקעמאנדיק אהיים -
קאסע צאנזען העגן וועט זיינער איינדרוקן אויב מעגליך.
פרעצעדע טעאטערס.

ה דאך זיך באמירן איינצוארבעטן ביים דראמאטישן
זאנעק פון הימפענבאמערס, פופליצירטעס און טעא-

טער-ביכער אין זיידיש און אין אנדערע שפראכן. אלס פארשטייער
פון קרייז. דאך דער ראט זען אנטוועקלען באצויגען מיט די
דראמאטישע קרייזן פון די ארויפגע טעטע: שטיין מיט זיי אין
טענדריקן. קאמאקט: טיקן פון צייט-צו-צייט דעקענאס פון זיך: אמ
טערעטורן זיך מיט דער קענעווייטיקער ארבעט: געבן זיך קעגנ-
זייטיקע פראקטישע אנטווינגען: אויספירן זיך פיעקס אויב א
פיעקס איז דורך א דראמאטישן קרייז אין אן אנדערע שטאט פרי-
ער אויספערט געווען זיך - איבערשירן זיך זיי אויף מיט האט פאר
א מיטלען און רעוואלטען. אויב אין א שווארצן שטעטל איז נאך
גיטעק קיין דראמאטישער קרייז, דאך דער ראט דעקלערן אהין
א מיטגליד מיט די נייטיקע אינטרוקציעס. כדי דאָרט אויך צו
ארגאניזירן ביי דער יוגנט א דראמאטישן קרייז אויף זיעלע
ימודות, העס ביי זיך. די נאזענאראבעט פון אלע דראמאטישע
קרייזן איז געוואסען, כדי מיט דער צוויש זיי אלע צו צענארא-
פירן אונטער פון און מיטלען פון די געהערקע אונטערזעצערס.

18

טעכנישע האַמאָסיע.

אלס אויספירן ארגאן פונם קרייז. דאך די טעכנישע קאָס
זיע זאָרן העגן דער אינטערקעטער און אויסערקעטער ארטינסטער
טווער זיט פונם קרייז. די ארדנונג אין אלע אָנזען. פארשטעלען
גען א. א. א. ה. ה. היט אָס די ארדנונג און פונקטליכקייט אין אלע
הויכעווען. קודם-כל דאך די טעכנישע קאָסיעס (אין הסכם מיטן ראט):
1) אויסארבעטן א רעוואלוציאן פאר די מיטגלידער פונם
קרייז העגן זיערע התייבות, זיי אויך העגן דער פונקטליכקייט
פון די פראָגן און פארשטעלונגען. אין די דראמאטישע קרייזן
דארפן זיך די מיטגלידער טווען צוגעוויינגען צו פונקטליכקייט
מיט העלבער זיי העלען דערגרייכן טאָלעס רעוואלטען: דערציען
זיך און דעם עולם (טעאטער-באוועקער).

רעפערטאר-קאמיטע.

די רעפערטאר-קאמיטע דארף זיך פארנעמען ספעציעל מיטן צוגרייטן פיעסן פארן דראמאטישן קרייז. די דאזיקע קאמיטע דארף אויך צושטעלן פיעסן (ביכער) פאר דער ביבליאטעק. פיעסן, וואס ווערן דורך איר צוגענויט צום שטילן, דארפן קודם-כל זיין צוגעפאסט צו די פארנינגונגען פון קרייז. מ'מוז למשל נעמען אין אפט די כוחות פונם קרייז, ווי אויך די ברע און טעכנישע שיט. לען, וואס שטיצן צו דער פארמיטונג פון קרייז. עס איז דאך דעכערליך אויסצופירן א פיעסע. וואס פארטס א האלץ קלייד נארטן, אויף א ברע, וואס פארטעט גיט מער ווי איין שטוב. דעקארטציע, און אין א סך פאלן דאס אויך נישט. דאס פארטרעטן (פארקויפן) מיט צווייגן באפאצונג. קערט גאר בלומענשטע. ווי עס טרעט אפט ביי די קרייזן. שאפט אלץ נישט די נויטיקע אילוויע פארקערט. עס רופט אויס א געזעכטער.

מען דארף אויך פארטיילן די סעזאן-פיעסן, וואס גייען ערנעץ אין א סעקאנער מיט טרויער דערפאר. איבד ווי זענען נישט צוגעפאסט צו די כוחות און פילען פונם קרייז. ווייניג-באמערט פאר דראמאטישע קרייזן זענען פיעסן וואס די גאנצע שטיל (קעניע) איז נישט געבוטן אויף איין פערזאן, נאר ווי דער קאמפליקט און פארשפרייט אלע מיטמיטלינגדיקע (אנאפאמב-פיעסן). אויף פיעסן און איראפאלישן רעפערטאר זען די רעפערטאר-קאמיטע וואס מער אפט לייען. צו די אויסגאבן פון דערעלעבדער קאמיטעס געזעטן אויך דאס איטאליען איבערזעצט פיעסן און פיעסן וואס פאסן זיך צום איבערזעצן, און איינפאלן די געהעריקע מענטשן איבערזעצן די געזעצונגען פיעסע. די רעפערטאר-קאמיטע איז אויך מחויב אטאנע צו זעען אויף די שפראך פון די איבערזעצט פיעסן און אפילו אויף די פיעסן וואס זענען שוין געדרוקט: ס'זאל זיין

2) זארגן פאר דער צוגרייטונג פון קאסיטונען, פארקייט מעלע און רעקוויזיט (מיט דער רשימה וואס די באקומט טאגס רעזיסטער).

3) אויסארבעטן פארן עלטם צוגענדלעכע פרויען פון בילדונג. מיר זאלן טיפסן פון דער באפעלקערונג זאלן האבן א צושריט צו די פארשטעלונגען.

4) נישט פארקויפן מער בילדעטע, ווי ס'זענען פאראן ערער און זאל, ווי אויך נאמערירן אלע ערטער. זען אויסצוגעבען וואס ווייניקער טרייע-בילדעטן (קאמפארטאקעס), מיר אויסצופירן אומפארנוגען.

5) אטאנע זעבן (געבעדיקע נאטורלעך, און אפט די לא-קאלע בארינגונגען טאג ארט), אז אלע קונגען און פארשטעלונגען זאלן זיך אנהייבן און ענדירן ווי ווייניג מעגליך פריער. דאס הענדט זיך פאלד טאגס ערשטן זאגונג. לייב וועלכן דער עולם וועט זיך שוין צו די היינטיקע קאנגען אריין צופאסן. דאס טענטע אנהייבן און ענדירן ווידאס דער ערשטע אויף די אגטינגעמער און גאך ערנע אויף די צושייער: עס ערט אן איבערזעצט דענער. ווידונג וואס שטימט דעם אגטינגעמער צו שפילן און דעם צו שויער וועט עס צו זיין ריקטיס, אויף אז אומפארנוגען אין אזא פאל איז אטאמאטישער.

6) באטייען זיך ווי ווייניג מעגליך, גאכן אנהייב פון ספילן נישט אריינלאזן זיין זאל ביזן אנמארקט (פיוזע), ווייל דאס גרינגליכן שטערט ס'י דעם אגטינגעמער, ס'י דעם צוהערער.

7) אטאנע זעבן, אז דער ברע-טייער (געפילד-רוביי. סער) זאל פארן זעבן ליצען סיגנאל און נאכן אויסלעסן טאגס ליכט געבענטאל זעבן דעם סיראנא. וואס וועט אויך פארטיילן ביים עלטם א דענערזירונג און דער עיקר: פארטיילן לאנגע אנמארקטן. וויסער דארף זיך די טעכנישע קאמיטע צופאסן צו אלע פארשטען טאגס ראט און זען זי: צו פארזירקלעכן און לעבן.

רעפערטאר-קאמיטע.

די רעפערטאר-קאמיטע דארף זיך פארענטפן ספעציעל מיטן צווייטן פיסטן פארן דראמאטישן קרייז. די דאזיקע קאמיטע דארף אויך צווישענן פיסטן (ביכער) פאר דער ביבליאטעק, פיסטן, האט זיך זיך אויך צוגעניגט צום שטעלן, דארפן קודם-כל זיין צוגעפאסט צו די פארזינגענע פון קרייז, ביזש, למשל, נעמען און אפט די כוחות פונם קרייז, ווי אויך די בינע און טעכנישע טייל. זען, וואס שטייט צו דער פארזינגענע פון קרייז, עס איז דאך דעבערענע אויפצופירן א פיסטע, וואס פארטירט א האלד אדער נאָרס, אויך א בינע, וואס פארפאסט נישט מער ווי איין שטיק. דערפארצו, אז אין א סך פאלן דאס אויך נישט. דאס פארטרעטן (פארקירן) מיט צווייג באצופונג אדער גאר בלומסגעבע, ווי עס טרעפט אפט ביי די קרייזן, שאפט אפן נישט די נויטיקע אילויז פארקערט, עס רופט ארויס א געזעכטער.

מען דארף אויך פארטיילן די סעקונדאריס, וואס זיינן פרינציפאל אין א טעאטער מיט זינס דערפארדן. אויב זיי זענען נישט צוגעצוט צו די כוחות און שילדען פונם קרייז, זינגענענערס פאר דראמאטישע קרייזן זענען פיסטן וואס די גאנצע שטיל (קאפי) איז נישט געבויט אויף אים פונדאן, נאר ווי דער קאמפליקט באשפטיקט אלע טיטשעריעס (אנאמאלי-פיסטן), אויך פיסטן פון איראָפּאָסטישן רעפערטאר זאל די רעפערטאר-קאמיטע וואס מער אפט זיינן, צו די אויספאנג און דערזעלבער קאמיטע צוגערט אויך דאס אויסזוכן איבערזעצט פיסטן און פיסטן וואס אפט זיך צום איבערזעצן און אויף און די געהעריקע ענטשטן איבערזעצט און די געגעבענע פיסטע. די רעפערטאר-קאמיטע איז אויך מטיב אכטונג צו געבן אויף די שפראך פון די איבערזעצט פיסטן און אטילו אויף די פיסטן וואס זענען זיין געדרוקט; ס'זאל זיין

(2) זאָרן פאר דער צוגרייטונג פון קאסימאָען, פארקיי, מעבל און רעקוויזיט (רויס דער רשימה, וואס זי באקומט אונטערזעצער).

(3) אויסארבעטן פארן עולם צוגעגעבעע פרייזן פון בילדען, ביי אלע שטיקן פון דער באפעלקערונג זאלן האָבן א צומיט צו פארשטעלונגען.

(4) נישט פארקייטן מער בילדען, ווי ס'זענען פארן ערטער זיין זאל, ווי אויך גומעירן אלע ערטער. זען אויסצוגעבן וואס זיינענער פרייע בילדען (קאָנטראַמאָנעס), ביי אויסצומירן וואַרדונגען.

(5) אכטונג געבן (געטענדיק, באַטרייער, אין אפט די זאָן זאלע פארזינגענע פונם קרייז), אז אלע צינגטן אין פארשטעלונגען זאלן זיך אָנהייבן אין ענדיקן ווי זייט מעלדען פרייע, דאס ערט זיך פאלד פונם ערשטן צייט, לויט וועלכן דער עולם וועט זיין און די ווייטערדיקע צייטן זאלן זאמטן, דאס שפעטע גרייטן און ענדיקן זינדק זער שילבט אויך די צוטייטענער און זאל ערגער אויך זען צוטייער; עס ווערט אן זאגעמינע דעטער. וויבאלד וואס שטרעם דאס צוטייטענער צו שפילן און רעס צו זיך ווער ריבט עס צו זיך וויקייט, אויז אז אפארדונג און אזא זאל אז אפארמאכטליך.

(6) באַטען זיך ווי זייט מענען, נאָכן אָנהייב פון שפילן שט אַזויבאלד זיין זאל זיין אַנאַרדעס (פרייע) ווייל דאס זיינען שטרעם סיי דאס אַנטי-זעמער, סיי דאס צוהערער.

(7) אכטונג געבן, אז דער בינע-טייער (געלעך-רויס) ווייל בילד נאָכן זענען סיבואן און נאָכן אויסלעסן פונם סאָ פּאַנענאַל געבן. דעם פּאַנענאַל וואס זעט אויך פארטיילן זיך עולם א דענערווינג און דער עיקר; פארטיילן זאגען טראַקטן, זייטער דארף זיך די טענישע קאמיטע צוזאָגן אלע באַטען פונם דאס און זען זיי צו פארזינגענע זענען זענען.

א שיינער און צוגעבלעבער יידיש. אנהייבן די ארבעט דארף דער קרייז מיט לייכטער פיסטן, בעיקר איינזאכערס. די אייגנט-
לעכע פיסטן חסרן איבערגעגעבן דעם דאס צום בעשטעטקען.

VII.

ר ע ז ש י

היה חי די דראכטאישע קרייזן האבן נישט די מעגלעכקייט
אויסצוארטן א שטענדיק, רוסיגערן רעזיסער. - און חסן עס זאל
זיך טון יא געטיגן א קרייז, האט זאל געהאט זיין צו נעמען איהר
זיך די שטרעק לאזט האבן סוף דאך נישט די גענוגדיקע צאל
געניט און קאמלישערע רעזיסטערן איהר פאר אונזער סטאטער.
מערס נאך כדי צו קענען זיי טעלן צו דער פארשינג פון דרא-
מאטישע קרייזן - דעריבער דארפן די דראכטאישע קרייזן אויסצו-
קלייבן ארדזשיקאמביסטי, האט זאל די געשטעלט פיסטע קיי-
לעצאל פארברעטן און אויסקלייבן איינע פון דער קאמביסטי
צוזאמנאן און קאמפארירן דעם גאנץ פון דער פיסטע. חסן אבער
דער קרייז האט נישט די פאסיקע פערזאנען פאר דער קאמביסטי
דארף אויסגעקלייבן נוצערן. אלס רעזיסטער. אן אוועקגעצאנער
מאנטעס מיט א רייכע סאמאטיק, האט זאל האבן געזען א סך טע-
לעצאל און מילד האבן א ברעטערן איבערעס צו מרגענאטן און
פאקטענדיק איהן פונם דאס א פיסטע צום אויסטרייבן דארף

דער רעזיסטער די פיסטע פארער טוט דורכקלייבן, פאשטעלן זיך
אויף איר ארבעט צום פארברעטן די און זיין סאמאטיק פאר, אז
צו די סטראן זאל ער האבן א קלארן באגריף העלפן דער גאנצער
זאך און אלע די אויסגעצאנער, און יעדע געשטעלט זאל טשיין פאר
יודע זאל זיין אויסגעצאנער, כדי צו קענען פאשטיקן. אז די דורך
דעם פארקערטערע, געשאפענע געשטעלט זאל זיך נישט אפגיין
מיטן גרויס-נערעאן פון דער פיסטע. זיי אויך געטונג צו געבן,
אז די גאנצטיק פון דער זאל זאל נישט סארטירן איר זיך. דער
רעזיסטער פון די דראכטאישע קרייזן דארף אויסטרייבן צוזאמנארטן

די באטייליקטע די אויסטרייבן פון דער ראל מילט זיין (דעם רעי-
זיסטער) חייץ. עס איז פאר א ליבהאבער (און אפילו פאר אן
אקטיוו) שטעלן; דער רעזיסטער איז נאך דער קאמפארטירונג
פאקטער, ער דארף אכטונג געבן אויפן ריכטיקן סוף, פארהיטן דעם
סעסאן, פאזעס; אויסארבעטן מיוואגענעס, סיטואציעס און אים
היסן די אינדיטלעכקייט טונג צוזאמנעטלי (אנאמאליע). עס איז
אבערהויפט א טעות צו זיינען, אז דער רעזיסטער מוז יעדעס
חזרות יעדע באזונגעבן צוזאמנארטן דעם אויסטרייבן, זיי פאקטענדיק-
געלט אקטיוו און עס געטעלרען, מערס נאך זיי ליבהאבער
(אנאמאליע) פון די דראכטאישע קרייזן, העלפען דארטן פארן פון
אנהייב צוזאמנען זענען צו פרייער איבערקעמערלעך ארבעט.
העלפען עס דארף גענעבן חסרן די מעגלעכקייט צו צאמנארטן
זייערע אסאמבליציעס און חשקן אין דער ריכטונג צו העלפער זיי
פארלאזערן און דערמיט חסרן ארבעט מלייבן אבער זייערע חשימ
דער מענטש איז נישט אן אקטיוו אויך צאמנארטן זיי זיי דער מיט
דארף זיין געבויט אויך; איבערקעמער, אימאריטע, סעסאנאמענט,
און א סוף פון דעם האט מען רובש נאך; סאלענט, סאלענט
דאס איז די הימטאן מיט העלפער פו קען צאמנארטן אלע
מכשולים, 'האט' שטייען אים צו דערגרייכן און צו פארטיילן די
סודות פון סאמאטיק קונסט. נישט פאזיציען אבער דעם מלייזן
העלפן זיין נישט העלפן קיין מארגענעס און צאמנארטענע סוף.
דער רעזיסטער האט מער רעכט גענוג דעם אויסצו רעזיסטער
פיסטע זיין צום אקטיוו, ער קען מיט קונדיק (ענערגיעס) פיסטער
אריינברענגן און אקטיוו פיסטע - לעבן, ער קען זיך דער-
לייבן צו, שטייען (קאמפערז) און אפילו צוגעבן שטעלן אין
א פיסטע זיך ער געשעסן פון פאר נייטיק (צוליב צאמנען סודות)
אבער ארויסצומעקן פון אן אקטיווען מענטשן - גמלת הארץ,
העט אים נישט געלייגען, און פארזאגן עס מיט סעסאנאטיק, מיערע,
עס מען ענטשן - חסן עס איבערקעמערן איינזאכענע, געקלארע זיין
מיט דעם קלינגע נישט איבערצייגן, קיינער חסן זיינע דאך נישט
זיינען. דער קעמטענעס מוז זיינן טאשן, וכן איינצען, פאקטער

א שיינער און צוגעגעבער יודיש געהייבן אן ארבעט דורך דער קרייז מיט איינערע פּעקל, בעיקר איינצאקערט, די אומגע-
זעטע מען ווערן איבערגעגעבן דעם ראש פון באשעפטיקן.

VII.

ר ע ז ש י

הנה"ה די דראפטטישע קרייזן האבן נישט די מעגלעכקייט
אויסצואלפן א שטענדיקן רוטינירטן רעזיסטער. — און הען עס זאל
זיך שוין יא בעמיטן א קרייז העק זאל משה זיין א צו נעמטן אויף
זיך די שטרעק לאסט האבן מיר דאך נישט די גענוגדיק צאל
נעמטן און קאליטיבירטע רעזיסטערן אומט פאר אונדז טעאטער.
גערט נאך מיר א צו קענען זיי שטעלן א דער פארטייגטן פון דרום-
מאסישע קרייזן — דעריבער דארטן די דראפטטישע קרייזן אויסצו-
קלייבן א רעזיסטענטישע העק זאל די געשטעלטע פּיעטע קא-
לעגורא פארבעטן און אויסקלייבן איינע פון דער רעזיסטענטישע
פּאָרטייז און קאָמאַנדירן דעם נאָג פון דער פּיעטע. הען זען אַבער
דער קרייז העק נישט די פּאָטיקע פּערזאָנען פּאַר דער קאָמאַנדי-
דאָרף אויטעקלייבן [ווערן]. אלס רעזיסטער. אן אויסצולעבער
מענטש מיט א רייכע פּאַנאַמיק, העק זאל האָבן גענוג אן אן טעני-
זאָרע און כּלל האָבן א ריטערטן אויטעטיש א צו ברענגן קאָסט.
פּאַרטייזעריק אונז פּאַרע ראש א פּיעטע צום אויסטירן דאָרף

דער רעזיסטער די פּיעטע פּאַרע גוט דורכליינגען. פּאַסטעלן זיך
אויף איר אידעע און בארעכענען זי אין זיין פּאַנאַמיק אומי, אן
אן די פּאַרען זאל ער האָבן א קלייזן באַגריף העקן דער באַזאָר
זאָרן אונז און איינצולעבן. און יעדע פּאַרטייזעריק זאל שטיין פּאַר
זיינע אונז ווי אויסגעשטעקט. כדי צו קענען אַרבעטן. וואו די דורך
דעם פּאַרטייזערישע געשטעלטע זאל זיין נישט צעלין
פּאַרן גרונט-נעזאָג פון דער פּיעטע, ווי איר קאָסט און געבן.
אן די געזאָכטע פון דער זאל נישט פּאַרלייזן איר זיך, דער
רעזיסטער פון די דראפטטישע קרייזן דאָרף אויסטירן אַנצוואַרען

די באשליסענע די אויספירונג פון דער רעזיסטער מיט זיין רעזיסטער
וויסערטן העקן עס איז נאר א ליבהאפער (און אפילו פאר אן
אקטיוו) שטעלן זיך רעזיסטער אין נאך דער קאָמאַנדיטירטער
פּאַקטאָר. דער רעזיסטער געבן ארומן ריטערטן טאָג אַרומן דעם
טעמפל, פּאַרזעס: אויסברענגטן מיראָסאָנעס, סיטאָנעס און אַפּ-
היטן די איינצילעכטיקע פּאַרע אַנצוואַנענשילי (נאָמאַנדע) עס איז
איינפירטיש א שטראַל צו פּיעטע. אן דער רעזיסטער מיט יעדעס
נאָרעס יעדע באַוועגונג אַנצוואַרען דעם אויספירער. בי פּאַרטייזעריק
געלט אַקטיוו און עס געפערדיקער, גערט נאך בי ליבהאפער
(אָמאַנדע) פון די דראפטטישע קרייזן. העלעט דארטן באַרד פון
אַנהייב אַנצווערונג ווערן צו פּרייער איבערעקומענער אַרבעט,
העלעט עס דאָרף גענעבן ווערן די מעגלעכקייט צו אַנצוואַרען
זייערע אַספּיראַציעס און אַנצוואַרען איר דער ריכטיג צו העלעכער זיי
טערען. בי א גענעזונגענער אַרבעט פּאַרטייזעריק זייערע הייסט
פּאַרלייזערט איר דערמיט הערטן איר אַנצוואַרען בי זי דער גוט.
דער מענטש און נישט קיין פּאַרטייזעריק און זיין איינזיידעליק אַפּען
דאָרף זיין געבויט אויף א פּאַרטייזעריק, איינצוואַרען טעמפּלאַטע
און א פּיעטע פון דעם העק און פּיעטע פּאַרטייזעריק אַפּען
דעם איר די ריטערטן מיט העלעכער ער קען צעברעכן אַפּען
מכּוּלעס, האָט שטערן און פּאַרטייזעריק אים צו דערגרייכן אן פּאַרטייזעריק
מדות פון טעאָרעטיק קאָסט. נישט באַזינדער אַפּען דעם פּאַרטייזעריק
ווערן אים נישט העלפן קיין פּאַרטייזעריק און אַנצוואַרענען העקן
דער רעזיסטער העק מער רעכט גענוג דעם אויטער פון דער
פּיעטע ווי צום אַקטיוו ער קען מיט געזיכער (מכּוּלעס) מיטערן
אַרטייזעריק אן אן אַנצוואַרענער פּיעטע — רעקע, ער קען זיך דער-
זייבן צו שטענדיק (קאַריקירן) און אפילו צוגעבן שטעלן איר
א פּיעטע, וואו ער געמינט עס פּאַר נייטיק אַנצוואַרענער פּיעטע.
אַפּער אַרטייזעריק פון אן אַנצוואַרענער מענטשן — נאָמאַ, אַרטייזעריק
העקן אים נישט געליינגען אן אַנצוואַרענער עס מיט טעגרישע פּיעטע,
מיט עמעקען — העק עס אויסקלעבן אַנצוואַרענער, געקניבלע און
עס העק קיינעם נישט אַנצוואַרענער קיינער העק זייער רייד נישט
זייבן, דער קאָסטענעס פון אַפּען, וואו איינצען, אַנצוואַרענער

ניע ונעגן, איבער וועלכע ער וועט מיט פעסטע און זיכערע טויט קענען קעמפן צו טויטנער מענטשן און ווי דערצוילן דאס, וואס ער פילט — און ווי וועלן אים פארשטיין, ער וועט ווי האבן איבערצייגט און דעם וואס ער מינט — און ווי וועלן בלייבן אין זיבן רייד, און די רייד, פון פארשטאנד און פון דער נשמה, וואס האט אלץ וואס ער פרודגט — אריין געשאפן, פארקערט, דאס אָנזאָרן דעם וויסנליכער דורכ'ן רעזיסטער, וועלכן עס איז כאַ רעזיסטער, קען אים נאָר פארקריפליען (מאניעריז).

VIII

טעכנישער בינע-לייטער

דער טעכנישער בינע-לייטער (געוויינלעך רעזיסטער) ווערט בא- שטימט דורך דער טעכנישער קאָמיטע און האט מיטן רעזיסטער פונם קרייז און און דער פאקטישער פארנעמונג-אָרטיטעכער באַזעצאָס פון דער מינט. זיינע אומגאנגן זענען נישט פון די לייכטע און פאָרען קודם-אל-און גרויסע פאָס בענעריע, ליבע צו דער זאך און אָרעביטור-געפיקישן. פון אים איז אן סך אָפּהענגיק, אָז די פאָר- שטעלונג פונם דראַמאטישן קרייז זאָל דורכגיין גראַטיק (אין אַרדונג). פון דאָרן נישט מער, נאָר דער מיראָנג זאָל נישט פאלן צו דער ריטיקער צייט, און די מיטע פארלירט דעם גאַנצן אינדורק; אָבער, עס דאַרף אומגעפערט ווערן אַ פאָר און דאָרף מיטן: די באַרעמדיקע פּערזאָן נעמט דעם רעזאָלוציע און דאַרף פּליץ-שעל אַויסטייטן צום פארטונער, ביט אַ ביט צייג און — פון דעם ווינטער דער בינע פארנעמן אומגאנג... אָבער נאָך אַ בעקען: עס דאַרף אַויספּרעטן, לעבן און דער אָנטיילנעמער וואָס געפינט ווין און דער בינע האט שוין בענעדיקט זיינע ווערטער: אָס איז לעבן און ער וועט אַזוי אַלץ דערצוילן, און דעם מאַ- מענט דאַרף דערשיינען. לעבן, דער אָנטיילנעמער וואָס שפּילט, לעבן זיינע גאָנץ גאָנץ גאָנץ און דער גאָנצער וואָס שפּילט טראַכט גאַרנישט ווען דעם. אָז ער דאַרף טוין רעזיסטען. דער

אָנטיילנעמער וואָס געפינט ווין און דער בינע ווערן אָז, לעבן און נישט, פארלירט, ווין און ווייט ביטעס וואָס אָנזעהן. די צווייטע באַמערקן עס און מווייט אַ געלעבער און זאָל, וואָס געשטעלט נאָך מער דעם אָנטיילנעמער. ענליכע פאָסן זענען אָן דעם אן סך.

פארשטייט, און אַז ביי אַזעלכע קרייזן, מוז די פּעסע פאלן נישט אַויסנעמען. כדי אָבער דאָס זאָל נישט געשען, מוז דער טעכנישער לייטער זיין פארנעמונג-אָרטיטעכער פאָר דער גאָ- צער טעכנישער אַרבעט בשעת דער פארשטעלונג. ער ביט טאָקע אַכטונג אָז דער מיראָנג זאָל פאלן צו דער ריטיקער צייט, דער שפּאַץ זאָל גענעגן ווערן אין נייטן פאָמענג, לעבן אָן אַזוי טריטען צו דער צייט. מוזן זאָל האָבן מיט וואָס אָנזענדיגן די ליכט און משה זאָל האָבן סאָר ווין און דער וועגט צוויי בילדער פון ענטערע פּעסעסן, ווען ער זאָגט: דאָס זענען זיינע פּעסעס. טאָקע וואָס זענען געשטאַרבן און קודם הייסט — און נישט אָן- וויין און צוויי בילדער וואָס דערמאָנגן אַרם און און ווען דער טעכנישער בינע-לייטער דאַרף ווין געשען און אָן אַלץ פּראָבן, אָנזעהנדיק בלייבן פון דער ערשטער, און די פּעסע דאַרף אים ווין באַקאָנט און פלע אַינזעהן. ביי דער צווייטער אָרטי- דריטער פּראָב פארנעמונג ער שוין ווין און אַלץ אַויספּרעטן. און צווייטע זעקסטן שטיק, שטיקן א. א. א. און מיראָנג — היבן און פאלן. דאָס אַלץ פארשיינט ער און אַ באַזונדער וועגט וואָס פּינדעט אַ סענצוריום. אָפּאָר טעג פאר דער פארשטעלונג טעלע- צוויי דער בינע-לייטער (פּראָבן מיטן רעזיסטער) אַ ריטימ פון קאָסטינען, פּאַרטיק און פּרעקוויזיט, וועלכע ער ביט איבער (און באַזונדער ליסטע) דער טעכנישער קאָמיטע צו באַזאָרגן. ער נעמט און און פונם רעזיסטער דעם פלאַן פון דער בינע (דער קאַראַציע) כדי אין פאָס פון דער פארשטעלונג צו זענען שוין זעלבסטשטענדיק אַויסגעפּלן די בינע דער בינע-לייטער דאַרף ווין אומפּונדען פּינעליכער, מיט די פּאַרטיק פון די אַמריקע פּרעקטעקטיש, דער עיקר: (1) ביי די פארשטעלונגן דאַרף ער אַז אַכטונג נעמן אַויסן פּינעליכער, אָנזעהן פונם שפּאַץ, (לייט דער אָן-

בידו הענק, איבער העלעקער ער וועט מיט פאסטע און וויכער מיט קענען קומען צו שווינדער מענטשן און זיי דערציילן דאס האט ער מילט - און זיי העלן אים פארשטיין. ער העט זיי האבן איבערצייגט און דעם האט ער מינט - און זיי העלן גלייבן אין זיינע ווירט, און די ווירט פון פארשטאנד און מן דער נשמה האט האט אלץ האט ער פרעדיגט - אזוי געזאגט. פארקערט דאס אונזארן דעם שייטליכער וויבן רעזיסטער. העלען עס איה אראפצוקערן, קען אים נאר פארקויפן (פאנעוירן).

VIII

טעכנישער בינע-לייטער.

דער טעכנישער בינע-לייטער (געזעץ-רעזיסטער) ווערט בא-טימט דורך דער טעכנישער קאמיטע אין הסכם מיטן רעזיסטער מונט קרוין און זיינע פאקטישער פארזאמלונגסלייטער באלעבאס מן דער בינע. זיינע אומגאנגן זענען נישט מן די לייטער און פארקערט קאמפ-א גרויסע מאס ענערגיע ליבע צו דער זאך און זיינענדיגונג-פעקטורן. מן אים איז א סך פאנערויק, און די פאר-שטעלונג סוף דראפטארטן קרוין זאל דורכגיין גראדאקט (אין ארדונג). מען דארף נישט מער, נאר דער מוראנג זאל נישט סאלן צו דער ריכטיקער צייט, און די פיסעס פארלירט דעם באנגן איינרוק; פירט, עס דארף אומגעפערט הערן א מארד אויך דער בליק-שעלע אומטוישן צום פארטוישן, נישט א ביי אים צייגן און - מן האט חונקער דער בינע פארבעסן אויסצושטילן... זענען נאך א פאקט: עס דארף אויסרעסן, לעצאן און דעם אנטוויקלונגער האט געטוט זיך אויך דער בינע האט שוין געצויקט זיינע הערשער: זאג און לעצאן און ער העט אזוי אלץ דערציילן. אין דעם פלי-מענט דארף דערשיינען, לעצאן, דער אנטוויקלונגער האט שטיל-לעצאן זיט אבער נאך געבליבען אין דער גארדערעך און דער טראכט גארנישט הענען דעם. אס ער דארף שוין דערשיינען, דער

אנטוויקלונגער האט געזעהן זיך אויף דער בינע, ווענדליך אס לעצאן און נישטאן פארלירט, זיך און הייסט נישט דאס אנטוויקלונג, די צושיינער באהענדלען עס און סווערט א געזעכער אין זאל, האט געמולט נאך מער דעם אנטוויקלונגער. ענלעכע מאקסן זענען נאך דא א סך.

פארשטייט זיך, אז ביי אונזערע קריגן זאגן די פיסעס פאלן (נישט אויסגעפאלן). כדי אבער דאס זאל נישט געשען, מן דער טעכנישער לייטער זיין פארזאמלונגסלייטער פאר דער זאג, זער טעכנישער ארבעט בשעת דער פארשטעלונג, ער גיט מאקע אכאנג, און דער מוראנג זאל סאלן צו דער ריכטיקער צייט, דער סאך זאל גענען הערן אין בייטיקן מאמענט, לעצאן זאל אים-טרעטן צו דער צייט, תודה זאל האבן מיט האט אנטוויקלונג, די לייכט און טשעה זאל האבן פאר זיך אויך די הענט צוויי בילדער מן עכטערע מענטשן, הערן ער זאגט: דאס זענען בינע טשעה האטען האט זענען געטראבן אויך קודם השם - און נישט אס-חיין אויך צוויי בליקע בילדער האט דערמאנגען אים אן תה. דער טעכנישער בינע-לייטער דארף זיך געשינען אויך אלע פראבן, געהיירנדיק גלייך מן דער ערשטער, און די פיסעס דארף אים זיין באקאנט און אלע איינצוהייטן, ביי דער צווייטער זענען דריטער פראבען פארזייכעט ער שוין ביי זיך אלע אויסרייטן, סענציערע פעקטן (נישט טרייען א. א. ת.) און מוראנג - זיבן און סאלן. דאס אלץ פארשטייט ער אין א באזונדער הענט, האט בילדעט א סענציער, אבער טעג פאר דער פארשטעלונג שטעלט צווייך דער בונד-לייטער (צוזאמען מיטן רעזיסטער) א ריטהע מן קאמפטיקן, פאריקן און רעקוויזיט, העלעט ער גיט ארבעט אויך באזונדערע לייטערס) דער טעכנישער קאמיטע צו באזארגן, ער געסט אויך אויך מונט רעזיסטער דעם פלאן מן דער בינע (דער קאמפטיק) כדי אין סאך מן דער פארשטעלונג צו קענען שוין וועלכעשטענדיק אויסשענען די בינע. דער בינע-לייטער דארף זיין אומאוינגען בריקעלעך, כדי צו פארקערן מן די איבריגע טינקעלעקייט, דער עיקר: (1) ביי די פארשטעלונגן דארף ער אכאנגען געבן אים פונקטלעך אנהייב מונט שפירן, (לייט דער אס-

געבענער צייט האָט עס קען איין זיין מעלדער. ווען ער וועט
 דעם ערשטן קאָפּ פון דער געגעבענער טעסט אויסשטעלן אין דער
 פרי אין טאָג. פון דער פּאַרשעלונג. (2) גיסט רעדקאָן צו קיין לאַנגע
 אַמאָרקטן. וואָס וועט מעלדער. מאַכן אַז ענדליך פרי די מענטש.
 (3) אַכטונג צו געבן אַז בשעת דעם טיפּלן און פּאַרפירן וואָס הערשן
 הענטער דער בינע אַז פּאַרשעלונקע רידיקייט: קיין פּאַרשעלונקע
 נאָך, וואָס האָבן גיסט קיין רידיקטן טייטוב צו דער פּאַרשעלונג.
 איין וואָס פּאַל גיסט אַרונטערלאָזן הונטער דער בינע און אין
 די גארערקאָפּ. דערביי דארטן קיין טוב אויסנאָמען גיסט געמאַכט
 ווערן. אין אַהנט פון דער פּאַרשעלונקע טאָר שוין דער בינע.
 לייטער גיסט אַמאָרקטן פון דער בינע. ער האַלט דעם אַכטונג
 אין דער האַנט און היט אַפּ מיט אַנגב פון דער פּאַרשעלונקע דעם
 מיראַנג אויפטייטן און עסקטן. דער מיראַנג דארף געגעבן ווערן
 נאָך יעדן דריטן טיגל. אָן טום טויגע. עס פאַרן גיסט טעלע-
 רייט הערן קיין דערקלערונגען פון געזיכט אַנטוילונגעמער. אַז זיי
 זענען נאָך גיסט פּאַרטיק צום שפּילן. צום איינפירט פון יעדער
 האַנדעפּאַרטיקער פּערזאָנלע וואָס נאָך דער בינע לייטער: אַרײַך
 אַנטוילונקע דערביי ווער עס האָט אויסגעטרעטן און יעדער דארף
 מאַמענטאָל אויפזעצן. וואָס נאָך דער אַקס ענדליך זיך און דער
 מיראַנג פּאַלע. וועט דער בינע לייטער. אַז די בינע וואָס האַנד
 אויסגעשטעלט ווערן. די מיראַנג וועלכע ווערן געגעבן לויט זיינע
 אַנטוילונגען. רינדן: פּאַרשעלונקע — געזאָגט זיך. צווייטער — אַר
 די אַנטוילונקע צו קעטן אויף דער בינע און דריטער — צום
 אַנזינדן. דער געזעלשאַפּטער וואָס אין די טיפּלן גיסט. מיט
 שפּילן. ווייל ער האָט געגבן אַרבעט פאַר זיך.

IX.

פ ר א ב ו

עס ווערט באַטרייט די טייטע פּאַרשעלונקע אויף וועלכער דער
 רעזולטער לעזט פאַר די טייטע — אויף דער פּאַרשעלונקע דארטן

ווען אלע טיפּלונקע פון דרעמאטישן קרייז און איינמאַן. א.
 לענדער די טייטע דארף. דער רעזולטער געבן אין קריזע פ
 אַרבעטליך. וועגן דעם געזאָגט פון דער פּאַרשעלונקע און א
 ביי קענטערקע. וועגן דעם באַטרייט. אַז יעדער איינזעצער
 גליד: וואָס זיך וועגן דער פּאַרשעלונקע. איינזעצער טיפּלונקע
 וועגן זיך און אַרבעטליך. אַז לעבעדיקע דיסקוסיע העבן
 העלדן. דערנאָך ווערן פּאַרטיילע די רעלן וועלכע דארטן צו
 ערשאַפּען פּרעזענטאַציע: און זיין איינזעצער. ביי דער צו-
 פּאַרשעלונקע קומט פאַר די לענדע: פון די רעלן אין פּאַל טאָג.
 די רעזולטער פון פּאַרשעלונקע פון פּאַרשעלונקע די רעלן אויף פּאַרשעלונקע
 פּאַרשעלונקע און פּאַרשעלונקע. באַרעכער ביי אַנווערע פּאַרשעלונקע
 פּאַרשעלונקע. מיט זיין די רעזולטער טיפּלונקע באַטרייט פאַ
 ווערן. די פּאַרשעלונקע פון גרויס און ערשט באַהאַנדלט ווערן.
 פּאַרשעלונקע. דאָס פּאַרשעלונקע זיך מיט גיסט דעם פּאַרשעלונקע
 אַז ביי די פּאַרשעלונקע וועט שוין גוט אַרײַנסקען. און
 געזעטן ווערן אין אַבא. אַנווערע פּאַרשעלונקע אַלעס טאָג
 טיפּלונקע אַרבעט זיינער געבענערקייטן. וואָס ווייז זיך ערשט
 ביי דער פּאַרשעלונקע. אין פּאַרשעלונקע נאָך דער ליבהאַפּער. וואָ
 היינטיקער פּאַרשעלונקע (רעזולטער). אויסנאָמען קענען נאָך
 ווערן אין: פּאַרשעלונקע. אַכטונג און א. א. ו. ו.
 ווען מיינער אין איין טאָג צויל פּאַרשעלונקע קען דער רע-
 געבן די אַכטונג פּאַרשעלונקע מעכאַניש דעם: טעקסט (פּאַרשעלונקע)
 ביי די אַרבעט פּאַרשעלונקע זיך ווען די ליבהאַפּער נאָ
 נאָך מיטן געבענערקייט טעקסט און האַרפּן קענען פּאַר
 דעם טיפּלונקע.

עס פון אַכטונג אַכטונג ווערן. אַז די פּאַרשעלונקע
 זיין אין פּאַל טאָג און געזעלשאַפּט טעקסט. אַנווערע דער א
 פון רעזולטער און טעקסט. הייל. פּאַרשעלונקע עס דארטן.
 ווערן קען טען גיסט באַטרייט. דאָס איז אַכטונג טיפּ-
 פון דער פּאַרשעלונקע די פּאַרשעלונקע און פון דער רעלן-האַפּ-
 עס דארף ווי אַכטונג טיפּלונקע אַבא געלויבט ווערן. אַז ביי די
 פּאַרשעלונקע זיין אַלע קענען די רעלן און איינמאַניק און

ער צייט האָט ער קען אויך ווין מעלדער, הען ער העט
 שפּן אָס פון דער געגענענער מיטעס אויסשטעלן אויך דער
 טאָג פון דער פּאַרטיסעלענג 2) נישט דערצייגן אַז קיין לאַגע
 פון דעם העט מעלדער טאָג אַז ענדערט פּיר די פּאַרטיס.
 נג אַז געבן אַן אַרבעט דעם טעגלעך און פּאַרזירן זאָל הערש
 דער געבן אַן פּאַרטיסעלענגע וויקיט: קיין פּערזענע פּערזענ.
 אַס האָבן נישט קיין ווירקעטן טייטש אַז דער פּאַרטיסעלענג
 אַן פּאַל נישט אויסגעלאָזן העמער דער מיגע און און
 פּאַרזירן. דערביי דארטן קיין טאָג אויסגעגען נישט געמאַכט
 און אָנהייבן פון דער פּאַרטיסעלענג טאָג שוין דער מיגע.
 נישט אָפּטראַטן פון דער מיגע. ער האָלט דעם סענענאָריס
 ר האָט אַן אַרבעט און אַרבעט דער טעגלעך. דער טעגלעך האָט
 אויסטראַטן און עפעקטן. דער טעגלעך האָט געגעבן הערן
 אַן דריטן טעגלעך אַן טאָג טייטש. עס טאָרן נישט טאָרע
 ווין קיין דערפּעלענגע פון ענדערט אַנטי־לעמער. אַז די
 אַן נישט פּאַרטיס צום סתּילן. צום אויסמיטן פון יעדער
 דיקער פּערזענן זאָגט נאָר דער מיגע־טייטש: "אָרין"
 זאָל דערביי הערן ער האָט אַרבעטען און יעדער דאָרפ
 אַז אויספּרעגן. ער נאָר דער אָס ענדערט און און דער
 פּאַרטיס. דעם דער ביינע־לייטער, אַז די מיגע זאָל פּאַר
 עלעס הערן. די טעגלעך העלעס הערן געגעבן לויט וועג
 ער. דיען: אָרטיטער - צוואַיטן זאָל. צווייטער - פּאַר
 כעגנער אַז קעמן אויך דער מיגע און דריטער - צום
 דער געויליק־רעזיסטער זאָל און די מיטען נישט מיט
 זיי ער האָט קעגנ אַרבעט פּאַר זיך.

IX

פּראָבן

ווערט באַטיטלט די ערשטע פּאַרטיס, אויך העלעכער דער
 לעזטע פּאַר די מיטעס - אויך דער פּאַרטיס דארטן

ווערן אלע טעגלעכער פון דראַמאַטישן קרייז אַן אויסגאָס אַבער
 לענדער די פּאַרטיס דאָרפן דער רעזיסטער געבן און קורצע שפּירן
 אַן אַרבעטליך הערן דעם געזאָגן פון דער מיטעס און אַרבעט
 זיי. (אָרטיטער) וויסנשאַפּט און, אַז יעדער אויפגעבר מיט
 זאָל זאָל זיך הערן דער פּאַרטיס אַרטיטער, אַנטי־פּאַרטיס אַרבע
 וויסנשאַפּט און סאָפּלעקטן 8) לענדערקע דיספּוסע הערן אלע
 העלדן. דערנאָך הערן פּאַרטיסלייט. די ראַקל העלעס דארטן אַז דער
 פּאַרטיסער לענדערפּאַרטיס שוין ווין אויסגעבירן. ביי דער צווייטער
 פּאַרטיסער קומט פּאַר די לעזטע פון די ראַקל אין פּוילן טאָג.
 די דערפּעלענגע פון פּאַרטיס די ראַקל אויף פּאַרטיסער. האָט
 טראַגט אַן ענדערמיטן באַראַקטער ביי אַנזערע פּאַרטיסעלענגע
 קעטערן, לויט און די דראַמאַטישע קרייזן באַטייטלט באַקעמפּט
 הערן. די פּאַרטיס פון גראַד אַזי ערשט: באַהאָנדלט הערן. די די
 פּאַרטיסעלענגע. דאָס פּאַרטיסעלענגע זיך מיט נישט דיספּאָזיציע און
 אַז ביי די פּאַרטיסעלענגע העט פון גום פּאַרטיסעלענגע, טאָר נישט
 געבעטן הערן אין נאָט. אַנזערע פּאַרטיסעלענגע אַרבעט טאָגן פּאַרטיס
 טיילס אַבער ווערט עפעקטליך. האָט ווייזט זיך ערשט אַרטיס
 ביי דער פּאַרטיסעלענגע. און זאָגט נאָר דער ליב־האַנדלער, האָט און
 ווייזער פּאַרטיסעלענגע (וויסנשאַפּט) אַנטוואַרען קענען נאָר געמאַכט
 הערן אין טאָג פון פּאַרטיסעלענגע אַנטוואַרען א. א. ז. די אויך.
 הערן טעגלעך און אין טאָג צופיל פּאַרטיסער. קען דער רעזיסטער
 געבן די העכטע נאָטוואַרדן עפעקטליש דעם עפעקט (פּאַרזירן).
 ביי די אַרטיסער פּאַרטיס הערן זיך שוין די ליב־האַנדלער נישט באַ
 זען מיטן נאָטיבויגעט טעקסט און דאָרטן קענען פּאַרטיס נאָטיבוי
 דעם פּאַרטיסער.

עס מיט אַנטוואַרען אַנזערע הערן, אַז די פּאַרטיס זאָלן
 זיין אין פּוילן טאָג און געהערן טעקסט, אַנטווער דער אויפגעבט
 פון רעזיסטער און סענזענאָריס. וויסל פּאַרטיס עס דארטן געמאַכט
 הערן. קען טען נישט באַטייטלט. דעם אַזי אַנזערע פון גאנג
 פון דער מיטעס געזעט די פּאַרטיס און פון דער ראַקל־באַהערשונג.
 עס דאָרף זי אַנטוואַרען טאָג געלייגט הערן. אַז ביי די לענדער
 פּאַרטיס זאָלן שוין אלע קענען די ראַקל פון אויסגעבירן און נישט

ראָלן אויפֿפאסונג און באַרבעטונג.

עס איז ערקווענדיק, וואָס ביז איצט איז מיר נאָך
אויסגעקליבן צו הערן קיין מיינונג פון אַקטיווען אָרעך פון
היינטיגע ווי אזוי צו לערנען אַ ראָל. אמת, עס האָבן זיך
פון פארוועט אַקטיווען אַרומגעוואָסן ווי אזוי זיי פערזענלעך
נען און פארשיצען די באַרעמוניקע ראָל; אָבער ווי אזוי אַ
דאָרף און אלגעמיין אַייגענשאַפט (פאַרשטאַנדן) און באַזאָר
ווערן, האָט מען זיך נאָך דער־ווייל געט אַרומגעוואָסן.
אזוי ווי דער ענין איז פאַר די מיטגלידער פון די דער
סייע קרייזן דער וויסטיק, איז כּוואַ זיך ביי אים אויסצולעלן
אַפּוואַסלעך.

באַקומענדיק טונג רעזולטער אַ ראָל, דאָרף דער ליבהאַ
גאנג דראַמאַטישן קרייז, קודם־כל אַיבערלייגען עטלעכע פּאַל
גאנג פּרעסע, זיך גוט פאַרמאָגן אַיבער אור, אַנאַליזירן די
אזוי אַרום העט זיך און זיין פּאַסאַזיע אויספּאַלן אַ בילד אַ
נער פון אים דער ראָל, וואָס דאָרף דורך אים געלעבן ווערן
אויך פון דער געזעצט פּרעסע, און ווען און זיין פּאַסאַזיע
פון סיידין אַ פּאַרטיקל בילד, קען ער זיך פון נעמען צו לעל
זיין אַייגענע ראָל, וואָס וועט דעפּאַלס אויסקומען ביי אים (אויס
האַפּער) דער צענטר אַרום העלפּן עס וויקלען זיך אַרום
אַנדערע פּאַרזן און דער געזעצט פון דער פּרעסע, דעריבער
און דער ליבהאַפּער געט זיגן נאָך קיין וויסטהאַל, אלע אַ
אַרבי ווי הערן נער טוט אויפּגעפּאַסט און געזעצט פּאַרטיקל
זענען טעם, ווייל ערע אַייגענע ראָל טוט די פּענלעכקייט
געשענען און איר טייטש גרונטלייניק, וואָס פּאַל זיך פּאַרטיקל
פאַרשענדיקער ראָלן אויסצורער קען טונג לעבנען עפּאַר אַ
אַ קיינ קאָסט־ענקע, די ראָל דאָרף זען זיך באַמירן אַייפּאַ
גוט אויסצורליקן געבוטט אַויף אַיבער־היינטיגען (פּעקטען)
סוואַרע צוקען, כּען דאָרף זיך טוט איר צווישנשטענדן, אוי

דאַרפן אָנזעצן צום סופּלער, דער סופּלער דאָרף היינען נאָך אמת
הייפּט־טויטל און אַ באַווערן פּאַל, עס וואָלט פּאַרטיקל זיך אַמ
געטען בעזען ווען מען זאל זיך קענען אינגאנצן באַהיין אָן דער
הילף פון סופּלער, די לעצטע געזעצט־הייפּער דאָרף שוין געמאַסט
ווערן און די געזעצט־אָנזעצן, מיט אלע צעשעקן אַויב־ביי די פּאַרזן
גייטקע בונד־אויסשטעלונג מיט אלע צעשעקן אַויב־ביי די פּאַרזן
זאָגט און אַ טימלידי אַרום, אַז ער וויל און שפּילן אָן אַנדערע
ראָל (וואַרדן) דאָרף פּאַל אים דערלייבן, אויף ווייל עס איז
מגלעך ביי דער ראָל־געשעצטע (פּאַרזענע) און שוועט געט
שעצן דאָס גאנצע צוזאַמענשפּילן, מכלל איר צו דעפּאַרעטירן
דאָס וואַרדן פון ראָלן, און די דראַמאַטישע קרייזן טונג באַקומען
ווערן די טרויקע דער־טייטש און אַנדער פּאַרטיקל און אַנדער
איינער, דאָס ראָלן־פּאַרטיקל, קיין באַשטימטע ראָלן פּאַר ביי די מיט
גלידער פון דראַמאַטישע קרייזן געט זיין, זיי דאַרפן זיך דורכ־
אַרבעטן און אלע אים ראָלן, ביי אַ לענגערער אַרבעט וועט זיך געמאָ
ווייז גיינגען צו העלפּן עס איז אַרט ראָלן (אַפּפּיאַ) אַרויסקוקן.
קיין געשעצט אָרעך אזוי גערומענע, טוואַרט (היימאָקסיקאָרן) —
כּען און די קרייזן געט זיין, דאָס פּאַרטיקל טונג די צווישנשטע
אַרבעטן איבער זי קומען נאָך צו דער פּאַרטיקל־אַנדערע אַרבעט.
ביי די לעצטע פּאַרזן דאַרפן ווי ווייט געלעבן און זיין די מיט
אַרבעטן און וויסטהאַל דער פּאַרטיקל־אַנדערע, מיט אים דאָרף
כּען פּאַרטיקל טונג אַזוי ווי טוט די עפּליקע, ווייל זיין אויס
: בעז איר געט ווייניקער פּאַרטיקל פּאַל און דער פּאַרטיקל־אַנדערע ווי
דער געזעצט־הייפּער פּאַל פּאַל און דער אַנדערע טונג אַזוי ווי
ביי דער פּאַרטיקל־אַנדערע (לייט דער אַנדערע טונג געזעצט־רעזולטע
טען) און אַרבי עס באַמירט זיך עפעס אַ דעפּאַרעטע בייט ווייבן
און פּאַל דעם פּאַרטיקל — כּאָן אַמאָל עס דורכמאַכן, ביז עס וועט
זיך אינגאנצן טוט אַייגענע, דעם פּאַרטיקל־אַנדערע דאָרף פּאַל פּאַר
צוגעוויינגען, אַז ער האָט זיך צוגעוויינגען נאָך דעם געזעצט־רעזולטע
(פּאַרטיקל־אַנדערע), פּאַל אַלעל געט ערן דעם רעזולטעס אַפּפּאַלן,
דער ערשטער דאָרף זיך טוט אים באַלד אַפּרעך וועגן די צייטען
זוט וועלכע ער האָט צו פּאַל און ווייבן דעם פּאַרטיקל.

X

ראלן-אויפפאסונג אין בארארבעטונג.

עס איז מקושרטערדיק. האבן מיר אונז אין מיר נאך נישט
אויסגעפונען אז הערן קיין מיינונג פון אקטארן קענען טאן אסאך
היינטיגען זאך אזוי אז קענען אַ רעגל. אמת. עס האבן זיך שוין א
סך באזאצטע אקטארן ארויסגעזאגט ווי אזוי זיי פערזענלעך לערן
נען און פארשטייען די באטרעפנדיקע ראָל: אַזוי ווי אונז אַ ראָל
דאָרף אין אלגעמיין אַיימגעפאסט (פארשטאנדען) און באַהאַנדעט
הערן. האָבט מען זיך נאָך דערווייַל נישט אַרומגעזאָגט.
אזוי ווי דער ענין איז פאַר די מיטגלידער פון די דראַמאַ
טישע קרייזן וער הויטערן, איר כּוואַל זיך ביי אים אויסצולעבען
אַפּצושטעלן.

באקומענדיק טונט דערמיטער אַראָל, דאָרף דער ליבשאַפּטער
טונט דראַמאַטישן קרייז. קודם כל אַבערליינען עסלעכע ספּאַל. די
גאַנצע מיטען, זיך גוט פארטרעפן אַבער איר, אַנאַליזירן די און
אזוי ארום וויסען זיך און זיין פּאַרמאָנע אַויסשלאָן אַ בילד נישט
נאָר פון דער ראָל, וואָס דאָרף דורך אים ענטפּאַן הערן נאָר
פון פון דער גאַנצער פּיסקע. און ווען אין זיין פּאַרמאָנע חסם
היין טייַטן אַ פּאַרטיקל בילד, קען ער זיך שוין נעמען אז קענען
זיין אַרגענע ראָל, וואָס וועט דעפּאַלס אַויסשפּען זיי אים (ליב-
אַבער) דער צענטער ארום וועלען עס הויקלעך זיין ארום אַזע
אַנדערע פּאַרלן-אויסצערן. און דער געזאָגט פון זייע מיטען, דערפאַר דאָרף
זיך דער ליבשאַפּטער נישט זאָגן נאָר קיין ווייטער. אלע ראָלן,
אזוי ווי הערן גוט אַז אַיימגעפאסט און צענדער פּאַרטיקאַלען,
זענען גוטע. ווי- יעדע אַייביקע ראָל גיט די מעגלעכקייט צו
געזען אין איר שייַנע רעזולטייען, וואָס קלען זיך שליסן. אַ
פּאַרטיקאַלע ראָל-אויסצערן קען טונט קלענסטן ספּאַלד טאַשן
אַ קרייז קומען יעדע, די ראָל דאָרף נען זיך באַמירן אַיימגעפאסט
נישט אַייסערנע, געבויט אַיף אַייבטרייבונגען (געקעגן) און
שוואַרצע קומען, מען דאָרף זיך מיט איר צווייטשטעצען, אזוי אז

דארפן אַקומען צום ספּעציעלן דער ספּעציעלן דאָרף זייען נאָר אַלט
הייַטס-מיטל אין אַ באַזונדערן ספּאַל. עס וואָלט פּאַרטיקאַלע זיך, אַס
בעסטן געזען ווען מען זאָל זיך קענען אַייבאָנען באַהיין אַן דער
ווייַל פון ספּעציעלן, די לעצטע געזערהאַרפּע דאָרף שוין געזאָגט
זען אין די געזערהאַרפּע אַיימגעפאסט, מיט אַלע עקעקען, אזוי ביי די פּאַרלן
ווייַטער זייען אַיימגעפאסט מיט אַלע עקעקען, מיט אַלע עקעקען, אזוי ביי די פּאַרלן
אַס זיך אַ מיטגליד ארום, אז ער וויל אורף שטיין און אַנדערע
אַס (דאָמילירן) דאָרף מען אים דערפּוילן, און הימל עס איז
געלעקט ביי דער ראָל-געטיילונג (באַזעצונג) און הימל עס איז
הערן דאָס באַזעצונג צוזאַמענשטעלן, בלל און צו רעקאַמענדירן
אַס דערייַן פון ראָלן, איר די דראַמאַטישע קרייז מוז באַקעמט
ערן די אַרויסקע דערמיטערונג און אונזער פּאַרטיקאַלעל טע
מער: דאָס ראָל-פּאַרטיקאַלע קיין באַשטימטע ראָלן טאָר זיך אַ
ווייַל פון דראַמאַטישע קרייז נישט זיין, די דארפן זיך דורכ-
ערן זייען און אַלע אים ראָלן, ביי אַ קעגנער אַבערע וועג די פּאַרטיקאַלע
עס זייען צו העלען עס איז אים ראָלן (אמפּיאַ) ארויסקומען.
זיין פּאַרטיקאַלע אַרע אים זייען זיין, דאָס פּאַרטיקאַלע פון די פּאַרטיקאַלע
ערן אין די קרייזן נישט זיין, דאָס פּאַרטיקאַלע פון די פּאַרטיקאַלע
קעגן אַרע זיין קומען נאָר צו אַ פּאַרטיקאַלע פון די פּאַרטיקאַלע
זיך לעצטע פּאַרטיקאַלע דארפן זיין היים מעגלעך און זיין די געבט
זענען אים הויפּטזעלעך דער פּאַרטיקאַלע דער פּאַרטיקאַלע זייען אים אים ארום
רעפּעטירן טונט אזוי ווי מיט די שפּעציעלן, ווייל זיין אַזוי
זיך איר נישט ווייַטער פּאַרטיקאַלעלען: ער דאָרף זאָגן ביי
געזערהאַרפּע אַיימגעפאסט און הייבן דעם פּאַרטיקאַלע פון אים (ליב-
אַבער) און אַזוי דער געזערהאַרפּע מיט געזערהאַרפּע-
זען איר ארום עס באַשטיקט זיך עפעס אַ דעמקעס ביים הערן
קלען דעם פּאַרטיקאַלע - נאָר אַמאָל עס דורכשאַפּט, פון עס וועט
אייבאָנען גוט אַייבאָנען דעם פּאַרטיקאַלע דאָרף מען שפּעציעל
הייַנען, אַז ער העט זיך צוזעצערן נאָר דעם פּאַרטיקאַלע פון שפּעציעל
גלייַטער, און אַזוי נישט הערן דעם רעזולטייען פּאַרטיקאַלע
עסשטער דאָרף זיך מיט אים פּאַרטיקאַלע אַרע זייען די צייַטע
וועלעך ער העט צו קלען און הייבן דעם פּאַרטיקאַלע.

מן איך יעקס האָרט פון דעם ערשטן ביז דעם לעצטן בוסטשאַפּ
פארף און דייטלעך ארויסברענדט ווערן. עס טאָר גענויסט פאר-
שילונג ווערן, אָס למשל דער וואָן: וועט ער קאָפּלן? אייב פון
וועט אים נישט שראָף און דייטלעך ארויסרעדן, קען ער באַקומען
גאָר פֿון גענערען זין: "הוטער קומען".

איבס דארף פון איך אַנטויב געבן, אָז ביי אַ וואָן, ווי
למשל: אַרץ פון העלן ווערן געמאכט טעלעף, וואָל פון דייטלעך
הערן דעם לעצטן און פון הערט. געמאכט? און דעם ערשטן פון
הערט, טעלעף. ד. ה. די טאָר-גלויבונג פון די אומיות
דארף אַלעס נישט טענהן די גאנצע האַרמאָניע פון שיינן רעדן
און אירף דעם דאָס מען אַסן געוויסט לייגן, און נאָכער דאָ
פּעסלס די היסטאָרע דאָס לעבנאָמע ליינען און רעדן. מיטל
שטעלן ליינען און שטעלן רעדן הערט פון אַלעין פּאַרמאָסטער
און פּאַרמאָסטער איך דעם צוהערער, ווייל איך די לעצטער
דארפן דאָן העבן די נייטיקע צייט אָז קענען פּאַרשטיין דאָס, וואָס
זיי העבן געזעהט. ביים טעלעף ליינען און רעדן, קען מען דאָן
אין די געדאַנקען נישט פּאַרשטיין דאָס געזעהטע און — למאָט
דורך אייניקע הערטער, דערנאָך גאנצע וואָס און למאָט הערט מען
עס אַרבעטן אין אַז הערן און מען טראַכט נאָר וועגן עפעס
אנדערס. אַז שוין און דייטלעך רעדן געזעהט איך דאָס קלענישע
אָפּגעבוירן (אומפּאַרשטיק) פון אַ געוויסן איסטרוק, יעדע גרופּע
איסטרוק, וואָס זענען צווישן זיך פּאַרשט צוזאַמענשטעלן, אָהבן
אין זיך אַינן קענן-איסטרוק און דער-דארף זיך פּאַרשטער אונטער
געשטאַלן און דער טעם.

מיר קומען דעריבער צום פּאַסלעס, אָז כדי זיך אויסצולערן
נען שוין און דייטלעך רעדן, דארף מען למחילה היך רעדן און
ליינען, ווייל ווי די שפּראַך אַרבעטן זענען דער מענטשלעכער
רעדן-אומבאַוועגט, ווי אז אָס אַוועק — דער ווירענעס און
בלייבטיק קיישיקער. דאָס אַוועק גיט אַנטוועג אירף דער רייטיקייט
און אויסרוק פון דער שפּראַך, אירף איר קלינג: דאָס אַוועק
אַרבעט אויס די נייטיקע מינוט, דעם טעמפל פון און די שפּראַך
אַרבעטן מאַכן זיך אַז גיט אַוועק און פּאַלן אַנדערע אַנטווער זיין רעאָ.

צוויי פּאַקעטן, קומט פאַר איינזייק (אין דער געטה) און נישט
פון אַויסן, איבס קומט די היסטאָרע, אירף העלכער אלע מיטל-דער
פון די דראַמאַטישע קרייזן (פֿון אויסזאָג) דארפן אַמטאָרקאָסן
אַנטוועג אַז געבן, ד. ה. אַז זיי ריכטען (אויסשפּראַך).

XI

ד י ק צ י ע

שוין נישט רעדנדיק ערשט, אָז אַרץ מוז דייטלעך און
ריין צוגעזעהט ווערן. דארף מען מבלל אירף דער אויסשפּראַך
ביים ליינען און רעדן העבן מער געוויסט לייגן, און נישט נאָר די
האָס ווילן פון דער צייט אַרבעטן אין טעאָרע, נאָר אַלע מענטשן.
האָס העבן דאָס גליק באַהאַנדען אַז זיין מיטן פּרעסטיקאָן איסטרו
פּעסל — די שפּראַך, דאַרפן אים ווי געזעהן פּלעגן, דארפן זיך
איבן און דער קומט פון שוין און דייטלעך רעדן.

מען פון זיך איינפאַר-פּאַר-דעלעטאַל קלאַר-מאָכן, אָז כדי אָן
אַנדערע וואָל אַיין פּאַרשטיין, טוט איר קודמס זיך אַלעין פּאַר-
שטיין, דעריבער פון מען זיך פּאַרשט, אויסצולעבן אַז רעדן אַנטו-
ואָס און דייטלעך, ווען דאָס וועט דערייניקט ווערן, וועט מען
שוין קענען פּאַרשטן מיט דער שפּראַך און אַלע ריכטונגען, ווי
למשל רעדן ענלע, וויק, שטיף, ווייל א. ה. ו. כדי דאָס אַז דער
גרייבן מען די מיטל-דער פון די דראַמאַטישע קרייזן זיך צוגע-
הויבן אַז לען אויסן קיל אַלץ האָס קומט אונטער ווער האַנט:
א. פּאַסל, צי אַ היסטאָריעלע בוך; א. זשורנאַל; א. צייטונג —
לויטן ליינען אויסן קיל און רעכני; אַמאָנט געבן נישט אַז ליינען
קילן הערטען און אַלע קילן ווערט, קילן אַז נישט וורכעלען.
גלייך ווי אין די געטן פון יעדער טאָק, יעדע פון אויסגעבליקט
ווערן, ווי איך ביים הערט, דאָס גאנצע, דאַרפן מען אויסגעבליקט
הערן אין נישט, וואָר, גרייב אַיין בוסטשאַפּ פאַררייטן שוין דאָס
פּאַרשט דעם קלינג און דאַרפן איר דעם גאנצן געזעהן און זיין
זיך, מען פון אַלע אַמאָנט געבן, אַז גלייך ווי דער גאנצער וואָן

קצין. קומט פאר אינטימיק (אין דער נאמט) און נישט
 אן אלט קומט די היסטאריא. אויף העלפט אלע פונקציעס
 דראמאטישע קרייזן (אן אויסנאם) דארטן אקטאמאקסוסן
 צו געבן. דאס איז די דיקטע (אויסשטראך).

XI

ד י ק צ י ע

וין נישט רעגוליר דערפאר, אז א דאס מוז דייערן און
 פערטער הערן. דארף מען מללע אויף דער איינפארק
 גען און רעדן העס מער געוויס לייגן. און נישט נאך די
 ז' און דער בייז ארבעטן און טעאטרי, נאר אירע מענטשן,
 אן דאס וילק פארקלעבן צו ויין טיפן פרעסלען אינטערנא-
 די שפארן, דארטן איז ווי געהעריק פאקטן, דארטן וך
 דער קינסט פון טיפן און דייערער קרייזן.

ען מוז אן איינפאלק-פאר-אלעמעל קלאר-טאקן. אז כדי אן
 זאל איר פארטייטן, מוזט איר קודם-אלץ אן זלין פאר-
 דעריבער מען מוז וך פריער, איינלערנען אן רעדן לאנג.
 דייעלעך, מען דאס העס דעריינט הערן, העס מען
 אן ערשטערן העס מען די שפראך אין אלע ריכטונגען. ווי
 ערן קעפלע וויק שטיי. הוין א. ו. ה כדי דאס צו דער-
 הוין די שפראך פון די דראמאטישע קרייזן זך צוגע-
 ו לערן אויסן קיץ אלץ העס קומט אונזער דיער העס-
 צו א היסטאמפלעך פון: א שווארע אן א צייטונג -
 צו אן איםן קוד און דערביי אכטונג געבן נישט צו. דעריבער
 מען און אזוי קיין וועלע, קיין אהר נישט. דעריבער
 אין די נאמן מוז יעדער טאקס, יעדער טאן איינפארקען
 ווי אויך ביים הוירט. דאס מאנצע. הוירט מוז איינפארקען
 נישט. הוירט. גרויס אין סטאטא פאר'הייט טיפן דאס
 אן קלאנג און דערייט אויך דעם נאמן געדארט אן ויין
 מוז אלעס אכטונג געבן, אז מ'זייך ווי דער באבער זאן

מז אויך יערעס הוירט מוז דעם ערשטן מוז דעם לעצטן פונקט
 שפארף און דייעלעך אוינגעפערט הערן. עס סוף פארטייט פאר-
 סלונגען הערן. עס למשל דער זאן: העס ער קומען? אזוי מען
 העס אים נישט שפארף אן דייעלעך אויב'ערען. קען ער פאקטען
 נאך אן אנדערן וין: העסטער קומען.

איזט. דארף מען אויך אכטונג געבן, אז מ'זי א זאך, ווי
 למשל: אויך פון הערן הערן געמאכט עט'ער, זאל מען דייעלעך
 הערן דעם לעצטן און פון הוירט. געהאטט. און דעם ערשטן פון
 הוירט. מפלערי. ד. ה. די. מ. די פאר'יינלעך פון די איינזות
 דארף אלעס נישט שטערן די נאנצע הארמאניע פון טיפן רעדן
 און אויף דעם דארף מען א סך געוויס לייגן. און טאקע דע
 שפירט די היסטאריא דאס לאנגזאמע לייגען אין רעדן. מיטן
 שפעל לייגען און שפעלן רעדן הוירט מען אלץ פארמאכטער
 און פארמאכטער אויך דעם צוהערער, ווייץ אויך די העס
 דארטן דאך הערן די נייטיק צייט צו קענען פארטייטן דאס העס
 ווי דאך געהערט. ביים שפעלן לייגען און רעדן, קען מען דער-
 און די געדאנקען נישט נאך'אין דאס געהערטע און - מ'פארט
 דורך אייניקע הערשער, דערנאך נאנצע זאכן און למוף הערט מען
 עס איינזאגן אויף צו הערן און מען טראכט נאך הערן עפעס
 אנדערש. צו טיפן אן דייעלעך רעדן געהערט אויך דעם קלאנגע-
 קאקעטערן (אונטערשטייטן) מוז א געוויסן איינדרוק. יעדע גרויס-
 אויב'ערען, העס זענען צווישן די קליינע צוואנציגע-ווייזן העסן
 און וך אין קען-איינדרוק און דער דארף ויין שפארקען אונטער-
 געשטרעקן אין דער שטיי.

מיד קענען דעריבער צום באשלוס, אז מ'זי וך אויסצולערן.
 נאך טיפן און דייעלעך רעדן, דארף מען למתחילה הערן רעדן און
 לייגען. ווייל אזוי ווי די שפארף ארגאנען זענען דער פונקטלעכער
 רעד-איינשטרעמקונג אזוי אז: עס אויטער - דער דעריינגעט און
 גלייכצייטיק קריטיקער. דאס אויטער גיט אכטונג אויף דער וויקטימ
 און אויב'ערען פון דער שפראך. אויף איר קלאנג: דאס אויטער
 ארבעט אויס די נייטיק פונקט. דעם עפעס טאן און די שפראך
 ארגאנען טאקן וך צו עס אויטער און פאלן ארגאנען איינער ויין רעדן.

האָבן זיך ווידער אָנאַמענדיגט. מיר האָרד אַזאָנערען אַז דער
 ווייטערדיקער אַרבעט אויב דער אָונט האָט געהאַט דעם געהעריגן
 דערשטאַל. דאָרף עס זי ליבהאַפער פֿון אַגענן אַז זיבן גייערע
 שווערע אַימנאָן, אויב, אַלייט פֿאַרשידענע סיבות האָט זי
 פֿאַרשטעקט גיט געהאַט דעם געהעריגן דערשטאַל. דאָרף עס
 דעם קרייז גיסט אַפֿשרעקן: פֿאַרקערט זײַט דאָרף אים אַגענן
 מיר מוט מיר אַ גרעסערע ענטווערפֿונג אַז פֿאַריכטן זי געמאַכט
 פֿעלער, ביז ער וועט ענליכער דערגרייכן זיין אַיט.

האַרעט. דעצעמבער 1922.

Informator Kół Dramatycznych.

Wyd. „REKORD” WARSZ. 1934 R.